

Barnsoldater

Förövare, offer, förövare, offer....

I regionen Nord-Kiwu i Östra Kongo-Kinshasa, i gränsområdena mot Rwanda och Uganda erbjuder naturen otroliga rikedomar genom värdefulla mineraler, enorma skogsområden med exotiska träslag och ett fantastiskt odlingsklimat. Landet med sina sjöar och berg är oerhört vacker och bjuder på ett behagligt klimat, alla förutsättningar för ett gott liv finnas här.

Men istället har just norra och södra Kiwu varit centrum i det blodigaste kriget sen andra världskriget med 4-5 miljoner döda, de stora naturrikedomarna som borde vara en välsignelse för befolkningen, har istället blivit en förbannelse där milisgrupper, kriminella rövarband och nationella arméer strider om kontrollen över tillgångarna. De olika grupperna som plundrar rikedomarna begår samtidigt bestialiska övergrepp mot befolkningen för att fördriva dem, eller skrämma dem till tystnad.

Bland de soldater som ofta utgör förövarna kan man också hitta några av konfliktens mest tragiska offer. Det är de minderåriga som ofta med tvång förts bort för att tvingas växa upp i milisgrupperna där blir de slavarbetare åt de äldre soldaterna, pojkarna får bära vapen och delta i kriget, flickorna blir ofta sexuellt utnyttjade.

Berövas allt

Överallt i världen vet man att barn behöver växa upp med kärlek, trygghet och goda förebilder. I all uppfostran vet man att barn behöver normer och både uppleva och lära sig empati och medkänsla med andra.

Dessa barn berövas allt detta, den enda flyktmöjligheten från den brutala vardagen är drogerna som kidnapparna till en början frikostig erbjuder barnen.

De berövas allt vad en barndom ska erbjuda och får istället växa upp med rädsla, våld, trakasserier och droger. Många har snart så svåra mentala störningar att det är en närmast oöverstiglig utmaning att återvända till ett normalt liv.

Det finns idag ca 300 000 barnsoldater i världen. Att användande av barn i väpnade konflikter räknas som krigsbrott, och att barnsoldater är förbjudet i barnkonventionen är inget som krigsherrarna i Centralafrika bryr sig om.

En väg tillbaka

Under ett besök i staden Goma så följer jag med den lokala organisationen "Simama" (ordet Simama har flera meningar på Swahili men betyder ungefär att stoppa, stå fast, stå upp för). Till sammans med organisationens psykolog och 2 socialarbetare besöker vi ett boende för barnsoldater som lämnat livet med trupperna.

Dr. Roland förvarnar mig redan innan att det inte är någon idyll vi kommer att se, Simama får en liten summa från FN i samband med att barnsoldaterna demilitariseras, det betyder att de lämnar in sina vapen och sen i bästa fall sätts i kontakt med någon som kan hjälpa dem vidare. Simama kan erbjuda ett boende och oftast något mål mat varje dag, man försöker också erbjuda terapi och samtal.

Svåra övergrepp

När jag kommer till de enkla byggnaderna är i princip alla inneboende ute på gården, många av ungdomarna är storväxta samtidigt som de är tydligt påverkade av droger, en otäck kombination som är riskfyllt för personalen att hantera. En stor del är dessutom smittade med HIV/AIDS efter sexuella övergrepp.

Men det är ändå svårt att tänka sig att bland dessa osäkra och vilsna barn och ungdomar finns de som begått svåra övergrepp, en del mot sina egna familjer, för alltid förstöra möjligheterna för barnen att återvända hem.

Bland pojkarna finns också några flickor, de har varit "soldier wife" vilket här är en försköning av begreppet slavar till soldaterna, en av flickorna är gravid och skall föda inom kort. Personalen är orolig hur hon skall kunna ta hand om ett litet barn när hon i dagsläget inte ens har möjlighet att klara sig själv.

Utbildning

Simama's ambition är kunna finansiera skolgång för barnen. Då skulle man kunna göra en individuell utvecklingsplan, ställa villkor på barnen och att ha något att erbjuda istället för droger och kriminalitet. Men i dagsläget så saknar man detta.

"Iragi" är en av de storväxta killarna, han är nykter och dessutom talför. "–Jag är föräldralös och har inget hem, men jag vill ha en framtid och ett liv, tänkt att få utbilda sig och ha ett yrke. Jag skulle vilja bli chaufför."

Jag lämnar lägret för barnsoldaterna med blandade känslor. Hopplöshet och otillräcklighet över vad som nästan känns som oöverstigliga problem, en flammande vrede över vad dessa barn utsatts för, men också en oerhörd beundran för de människor som viger sitt liv åt att försöka hjälpa dem.

Joakim Wohlfeil